

***STANDARDY
OCHRONY
MAŁOLETNICH
W SZKOLE
PODSTAWOWEJ IM.
MARSZAŁKA JÓZEFA
PIŁSUDSKIEGO W IŁŻY***

Podstawa prawna

ustawa z dnia 28 lipca 2023 roku o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, tj.

- Ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks postępowania cywilnego,
- Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks postępowania karnego,
- Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny wykonawczy,
- Ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.

PROCEDURA KONTROLI PRACOWNIKÓW PRZED DOPUSZCZENIEM DO PRACY Z MAŁOLETNIAMI W ZAKRESIE SPEŁNIANIA PRZEZ NICH WARUNKÓW NIEKARALNOŚCI ZA PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ I OBYCZAJNOŚCI

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracownika w Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Hły

1. Należy poznać dane kandydata, które pozwolą jak najlepiej zweryfikować jego kwalifikacje, w tym stosunek do wartości podzielanych przez placówkę, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności. Placówka musi zadbać o to, aby osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy – zlecenia oraz stażyści) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z małoletnimi oraz były dla nich bezpieczne. Należy poznać stosunek osoby zatrudnianej do małoletnich i podzielania wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw. Szkoła powinna sprawdzić na podstawie dokumentów:
  - wykształcenie,
  - kwalifikacje zawodowe,
  - przebieg dotychczasowego zatrudnienia kandydata.
2. W każdym przypadku placówka musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Placówka powinna zatem znać:
  - imię (imiona) i nazwisko,
  - datę urodzenia,
  - dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
3. Przed zatrudnieniem kandydata szkoła prosi o referencje z poprzednich miejsc zatrudnienia lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno być przyczyną odmowy zatrudnienia wyłącznie na tej podstawie, gdyż placówkę ograniczają w tym zakresie przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych oraz Kodeksu pracy.
4. Szkoła pobiera od kandydata dane osobowe potrzebne do sprawdzenia w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym. Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków słuźbowych szkoła jest zobowiązana sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym – rejestr z dostępem ograniczonym. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl. By móc uzyskać informacje z rejestru z dostępem ograniczonym, konieczne jest uprzednie założenie profilu placówki. Aby sprawdzić osobę w rejestrze, placówka pobiera od kandydata dane:
  - imię i nazwisko,
  - data urodzenia,
  - PESEL,
  - nazwisko rodowe,
  - imię ojca,
  - imię matki.

5. Szkoła pobiera od kandydata zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego, informujące o wymogu niekaralności pracowników zatrudnianych w placówkach oświatowych. Kandydat składa oświadczenie o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.
6. Dyrektor nie zatrudnia kandydata, który widnieje w Krajowym Rejestrze Karnym.
7. W przypadku kandydatów do pracy na stanowisku nauczyciela posiadającego stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego, szkoła sprawdza kandydata w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych.
8. Dyrektor szkoły nie zatrudnia kandydata, który widnieje w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych.

**WYMOGI DOTYCZĄCE BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIMI,
W SZCZEGÓLNOŚCI ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE**

- 1) Naczelną zasadą relacji między małoletnimi w Szkole Podstawowej w Ilży jest szacunek, uwzględnianie godności i potrzeb wszystkich małoletnich. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec innego małoletniego w jakiegokolwiek formie.
- 2) Uczniowie powinni powstrzymać się od używania przemocy, znęcania się nad uczniami słabszymi, używania wulgarnego, obraźliwego języka.
- 3) Uczniom nie wolno wzajemnie się zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać. Nie wolno krzyczeć na innych małoletnich.
- 4) Uczniowie powinni szanować prawo innych uczniów do prywatności.
- 5) Uczniom nie wolno zachowywać się wobec innych uczniów w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec innych uczniów przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- 6) Uczniom nie wolno utrwać wizerunku innych uczniów (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) w sytuacji, gdy nie wyrazili oni na to zgody i w sytuacjach, które mogą ich zawstydzić lub obrazić.
- 7) Uczniom nie wolno proponować kolegom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, a także używać ich w obecności innych uczniów.
- 8) W sytuacji gdy uczeń jest agresywny, należy zastosować działania opisane w „Procedurach postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia”, obowiązujących w Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Ilży – postępowanie w przypadku agresywnego zachowania ucznia

ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIM A PERSONELEM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE ZACHOWAŃ NIEDOZWOLONYCH WOBEC MAŁOLETNIICH

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Personel traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec małoletniego w jakiejkolwiek formie. Realizując te cele, personel działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych instytucji oraz swoich kompetencji. Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi obowiązują wszystkich pracowników szkoły i stażystów. Znajomość i zaakceptowanie zasad potwierdza się, podpisując oświadczenie.

Relacje personelu z małoletnimi

Każda osoba z personelu jest zobowiązana do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi, każdorazowego rozważenia czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich. Należy działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

Komunikacja z małoletnimi

- W komunikacji z małoletnimi należy zachować cierpliwość i szacunek.
- Słuchać uważnie i udzielać odpowiedzi adekwatnych do wieku małoletnich i danej sytuacji.
- Nie wolno zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego. Nie wolno krzyczeć na niego w sytuacji innej niż wynikająca z zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego lub innych osób.
- Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych. Obejmuje to wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
- Podejmując decyzje dotyczące małoletniego, należy go o tym poinformować i starać się brać pod uwagę jego oczekiwania.
- Należy szanować prawo małoletniego do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby go chronić, należy mu to wyjaśnić najszybciej, jak to możliwe.
- Jeśli pojawi się konieczność rozmawiania z małoletnim na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych (za wyjątkiem rozmów w gabinecie pedagoga/psychologa szkolnego). Można też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.
- Nie należy zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby). Należy zapewnić małoletnich, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

Działania z małoletnimi

- Doceniać wkład małoletnich w podejmowane działania, aktywnie ich angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
- Unikać faworyzowania.
- Nie wolno nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę.
- Nie wolno utrwalać wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletnich, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych nieletnich.
- Nie wolno proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności nieletnich.
- Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletnich ani ich rodziców/opiekunów. Nie wolno wchodzić w relacje, jakiegokolwiek zależności wobec małoletnich lub ich rodziców/opiekunów. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków.
- Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownikiem przez małoletniego, muszą być raportowane dyrekcji. Jeśli jest się ich świadkiem, należy reagować stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

Kontakt fizyczny z małoletnimi

- Każde przemocowe działanie wobec małoletniego jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu – jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględnia jego wiek, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego małoletniego może być nieodpowiednie wobec innego. Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małoletniego lub osoby trzecie.
- Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej małoletniego.
- Nigdy nie wolno dotykać małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- Zawsze trzeba być przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań.
- Nie angażować się w takie aktywności, jak np. udawane walki, czy brutalne zabawy fizyczne.

- Zachować szczególną ostrożność wobec małoletniego, który doświadczył nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że małoletni będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wycuciem, jednak stanowczo i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.
- Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli jest się świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub nieletnich, należy poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
- W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z małoletnim. Zadbać o to, aby w każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała dodatkowo ci inna osoba z instytucji.
- Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju.

Kontakty poza godzinami pracy

- Co do zasady kontakt z małoletnimi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.
- Nie wolno zapraszać małoletniego do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z małoletnimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
- Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnim poza godzinami pracy, należy poinformować o tym dyrekcję, a rodzice/opiekunowie prawni małoletniego muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
- Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i jego rodzice/opiekunowie są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych nieletnich, ich rodziców oraz opiekunów.

Bezpieczeństwo online

- Należy być świadomym cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także swoich własnych działań w internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać uczniów/uczennice, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których się korzysta. Jeśli profil, który się posiada jest publicznie dostępny, małoletni i ich rodzice/opiekunowie będą mieć wgląd w cyfrową aktywność.
- Nie wolno nawiązywać kontaktów z uczniami i uczennicami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
- W trakcie lekcji osobiste urządzenia elektroniczne powinny być wyłączone lub wyciszone, a funkcjonalność bluetooth wyłączona na terenie instytucji.

ZASADY USTALANIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

Gdy sygnały tylko pośrednio wskazują na krzywdzenie małoletniego, musimy je potwierdzić, aby mieć przesłanki do podjęcia interwencji.

Etapy postępowania:

- 1) Rozpoznanie sygnałów, które mogą wskazywać na krzywdzenie małoletniego (ślady pobicia, niechęć małoletniego do przebijania się na lekcję wychowania fizycznego, oznaki bólu, zmiany w zachowaniu się małoletniego).
- 2) Sprawdzanie sygnałów poprzez zbieranie dodatkowych informacji od dziecka, rówieśników, rodziców, nauczycieli.
- 3) Analiza zebranych informacji – diagnoza problemu krzywdzenia małoletniego.
- 4) Zaplanowanie i przeprowadzenie interwencji w przypadku potwierdzenia krzywdzenia małoletniego.

1) Rozpoznanie sygnałów

Zdobycie wiedzy o problemie krzywdzenia małoletniego.

Zachowanie postawy odpowiedzialności za powierzonych uczniów i gotowość do reagowania w sytuacji zagrożenia ich dobra.

2) Sprawdzanie sygnałów poprzez zbieranie dodatkowych informacji

W przypadku dostrzeżenia sygnałów przez szkołę należy je zweryfikować, zbierając dodatkowe informacje pochodzące od rówieśników, innych pracowników placówki oraz zawarte w dokumentacji:

- **Pedagoga szkolnego i psychologa szkolnego** – ma on szczególną rolę, ponieważ:
  - mogą zbierać informacje i koordynować działania zmierzające do pomocy małoletniemu w szkole,
  - mogą współpracować z innymi instytucjami i osobami, np. kuratorem sądowym, pracownikiem socjalnym, dzielnicowym.
- **Nauczyciela wychowania fizycznego, pielęgniarkę szkolną** – mogą oni zauważyć ślady pobicia dziecka, niechęć małoletniego do rozbierania się, oznaki bólu przy poruszaniu się itp.
- **Wychowawcę i nauczycieli** – mogą zauważyć zaburzone zachowanie małoletniego, które może być skutkiem krzywdzenia, niekiedy są też świadkami krzywdzących zachowań rodziców wobec małoletniego na terenie placówki.
W swojej dokumentacji posiadają istotne informacje o nieobecnościach małoletniego, jego ocenach, adnotacje o zachowaniu.
- **Nawiązanie kontaktu z pracownikami innych służb i instytucji zajmujących się danym małoletnim i jego rodziną.** Może się okazać, że ww pracownicy także dostrzegli sygnały krzywdzenia, mogą też podjąć działania w kierunku sprawdzenia informacji, które szkoła posiada.
- **Nawiązanie kontaktu z pracownikami placówek, do których nieletni uczęszcza na dodatkowe zajęcia.** Ww pracownicy także mogą pomóc w ustaleniu czy małoletni jest krzywdzony.

3) Potwierdzenie sygnałów z innych źródeł

Podjęcie, że małoletni jest krzywdzony weryfikujemy w różnych źródłach i na podstawie informacji pochodzących od różnych osób z jego otoczenia:

- innych dzieci z tej samej rodziny,
- rodziców małoletniego,
- innych osób z rodziny,

- osób z dalszego otoczenia (np. sąsiadów, znajomych).

Przy ocenie prawdziwości sygnałów przyjmuje się zasadę, że jeżeli są one potwierdzone z kilku źródeł, wzrasta prawdopodobieństwo krzywdzenia.

4) Analiza zebranych informacji – diagnoza problemu krzywdzenia małoletniego

Po zebraniu wszystkich dostępnych informacji dokonuje się ich analizy, aby uzyskać obraz sytuacji małoletniego, ocenić zagrożenia i możliwości wsparcia dla niego. Trzeba znaleźć odpowiedzi na pytania:

- Czy sygnały wskazujące na krzywdzenie małoletniego zostały potwierdzone przez informacje z innych źródeł? Kto jeszcze może mieć informacje o sytuacji małoletniego?
- Kto krzywdzi ?
- W jaki sposób?
- Czy doszło do naruszenia prawa?
- W jakim stopniu zagrożone jest bezpieczeństwo (zdrowie, życie, rozwój) małoletniego?
- Kto może być sojusznikiem małoletniego w rodzinie?

5) Zaplanowanie i przeprowadzenie interwencji w przypadku potwierdzenia krzywdzenia małoletniego

W rodzinie, która krzywdzi małoletniego, działają silne mechanizmy zaprzeczania, co sprawia, że nie widzi ona problemu i odrzuca pomoc. Celem interwencji jest:

- przełamanie mechanizmów obronnych,
- pokazanie rodzinie prawdy o jej sytuacji,
- stworzenie warunków do korzystania ze specjalistycznej pomocy.

Podejmując interwencję, należy:

- brać pod uwagę dynamikę systemu rodzinnego,
- rodzaj problemów, które szkodzą jej funkcjonowaniu,
- mieć świadomość, że każde działanie adresowane do jednej z osób w rodzinie może wpłynąć na zmianę w całym systemie, a tym samym na sytuację i bezpieczeństwo małoletniego (najskuteczniejsze może być oddziaływanie na cały system spotkania z wszystkimi członkami rodziny, jednak w przypadku rodzin dotkniętych alkoholizmem, kazirodztwem lub przemocą najczęściej nie jest to możliwe, szczególnie w pierwszej fazie pracy z rodziną, dlatego konieczne jest oddziaływanie na każdą z osób osobno).
- znaleźć w rodzinie sojusznika, który będzie chronić małoletniego „od wewnątrz” w czasie prowadzenia działań interwencyjnych. Należy dokonać rozróżnienia pomiędzy rodzicem, który krzywdzi dziecko w sposób aktywny, stosując wobec niego przemoc, a tzw. rodzicem „niekrzywdzącym”, który jest biernym świadkiem przemocy wobec dziecka, a czasami sam także jest ofiarą,
- pozyskanie do współpracy rodzica „niekrzywdzącego” jako sojusznika dziecka, podjęcie razem z nim działań skierowanych na powstrzymanie sprawcy przemocy i jednoczesne objęcie samego dziecka konieczną pomocą z zewnątrz.

Model ten dotyczy sytuacji, w której krzywdzenie przybiera charakter przemocy.

W sytuacji, w której oboje rodzice krzywdzą aktywnie swoje dziecko należy równolegle:

- prowadzić rozmowy interwencyjne z rodzicami,
- podejmować działania prawne – zawiadamiać sąd rodzinny, a w razie potrzeb również policję.

Planując interwencję, należy zaplanować działania tak, aby:

- zapewnić małoletniemu bezpieczeństwo,
- wzbudzić motywację rodziny do rozwiązywania jej problemów i dokonania zmiany.

6). Zadania szkoły w pomocy krzywdzonemu małoletniemu

- Zauważenie sygnałów krzywdzenia i zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innymi służbami działającymi w lokalnym systemie pomocy.
- Podjęcie współpracy z rodzicami w celu powstrzymania krzywdzenia małoletniego i rozwiązywania jego problemów.
- W uzasadnionych przypadkach podjęcie działań prawnych (zawiadomienie sądu rodzinnego, policji lub prokuratury).
- Objęcie małoletniego na terenie szkoły konieczną pomocą w realizowaniu przez niego zadań szkolnych i budowaniu pozytywnych relacji z dorosłymi i rówieśnikami. Pomoc specjalistyczna (socjoterapia, psychoterapia).
- Pamiętanie o tym, że pomoc na terenie szkoły nie zmienia w sposób automatyczny jego sytuacji w środowisku szkolnym. Taki uczeń z powodu swoich trudnych doświadczeń może pełnić destrukcyjne funkcje w relacjach z innymi osobami, np. prowokować do walki lub odrzucenia. Szkoła powinna korygować zaburzenia zachowania uczniów w ramach codziennej pracy wychowawców i nauczycieli, psychologa i pedagoga szkolnego.

ZASADY I PROCEDURA PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNIEGO

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osoby trzecie (pracownicy szkoły oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem)

W przypadku podejrzenia, że małoletni:

- 1) doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie. Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybicie zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.:
  - należy zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
  - zawiadomić policję – nr tel. 112 lub 997 (w rozmowie z konsultantem podać swoje dane osobowe, dane małoletniego, dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane fakty w sprawie),
- 2) doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. kląpsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie):
  - zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
  - zakończyć współpracę/rozwiązać umowę z osobą krzywdzącą małoletniego,
- 3) jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw:
  - należy zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
  - należy poinformować na piśmie policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa (zawiadomienie można zaadresować do najbliższej jednostki, w zawiadomieniu podać swoje dane osobowe, dane małoletniego i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane fakty w sprawie – opisać, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę, zawiadomienie można też złożyć anonimowo, ale podanie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji),
- 4) doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):
  - należy zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
  - przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku pracownika szkoły, przy braku poprawy, zakończyć współpracę.

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 18-go roku życia (przemoc rówieśnicza).

W przypadku podejrzenia, że małoletni:

- 1) doświadcza ze strony innego nieletniego przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:
  - należy zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
  - przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami małoletnich uwikłanych w przemoc,
  - równolegle powiadomić najbliższy sąd rodzinny lub policję, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa,

- 2) doświadcza ze strony innego nieletniego jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):
  - należy zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
  - przeprowadzić rozmowę osobno z rodzicami nieletniego krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracować działania naprawcze,
  - w przypadku powtarzającej się przemocy powiadomić lokalny sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny.

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica lub opiekuna

W przypadku podejrzenia, że małoletni:

- 1) doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:
  - należy zadbać o bezpieczeństwo małoletniego i odseparować go od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie,
  - zawiadomić policję – nr 112 lub 997,
- 2) doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun małoletniego jest niewydolny wychowawczo:
  - należy zadbać o bezpieczeństwo małoletniego,
  - porozmawiać z rodzicem/opiekunem,
  - powiadomić o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego,
  - w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadomić właściwy ośrodek pomocy społecznej;
- 3) jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw – poinformować na piśmie policję lub prokuraturę, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa,
- 4) doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):
  - należy zadbać o bezpieczeństwo małoletniego,
  - przeprowadzić rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie,
  - powiadomić o możliwości wsparcia psychologicznego,
  - w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadomić właściwy ośrodek pomocy społecznej, równoległe złożyć do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodziny.

Szkoła dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom.

W szkole wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Załącznik do procedur podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego

Imię i nazwisko małoletniego		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa		
Data	Działanie	
Spotkania z opiekunami małoletniego		
Data	Opis spotkania	
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)		
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, Wniosek o wgląd w sytuację małoletniego/rodziny, Inny rodzaj interwencji (jaki?)		
Dane dotyczące interwencji	Data	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach/działania placówki/działania rodziców		

PROCEDURA SKŁADANIA ZAWIADOMIEŃ O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ MAŁOLETNIEGO ORAZ ZAWIADAMIANIA SĄDU OPIEKUŃCZEGO

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18-go roku życia, jest ofiarą przemocy w rodzinie, należy podjąć następujące kroki:

- 1) **Nauczyciel** powinien sporządzić notatkę służbową i przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy/pedagogowi szkolnemu/dyrektorowi szkoły.
- 2) **Pedagog i psycholog szkolny** powinien przeprowadzić rozmowę z uczniem w celu potwierdzenia faktu krzywdzenia, poinformować go o tym, jakie działania jest zobowiązany podjąć i upewnić się, że małoletni będzie w dotychczasowym miejscu zamieszkania bezpieczny na czas prowadzonych działań. Następnie pedagog wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych, przeprowadza z nimi rozmowę (wywiad), informuje o zamiarze podjęcia określonych działań i przedstawia propozycję ustalenia planu bezpieczeństwa.
- 3) **Pedagog i psycholog szkolny** powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej małoletniego na podstawie rozmów z uczniem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan bezpieczeństwa (pomocy małoletniemu), który uwzględniałby przede wszystkim sposoby zapewnienia małoletniemu bezpieczeństwa oraz opis wsparcia, jakie szkoła może zaoferować małoletniemu, a także informację o specjalistycznych palcówkach pomocy, jeżeli istnieje taka potrzeba.
- 4) **Pedagog i psycholog szkolny** ustala/omawia/mediuje z rodzicami/opiekunami prawnymi plan bezpieczeństwa (pomocy małoletniemu) poprzez określenie sposobu powstrzymania przemocy ze strony dorosłych wobec małoletniego i zobowiązanie do skonsultowania sprawcy przemocy z psychologiem. Ponadto ustala harmonogram kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec małoletniego.
- 5) **Dyrektor** informuje o konsekwencjach prawnych przemocy wobec małoletniego i obowiązkach szkoły zgłaszania do prokuratury oraz do sądu rodzinnego i nieletnich przemocy wobec małoletniego.
- 6) **Jeżeli rodzice odmawiają współpracy** lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę, dyrektor szkoły niezwłocznie składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego i nieletnich. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO INTERNETU ORAZ PROCEDURA OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI W INTERNECIE ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE

- 1) Infrastruktura sieciowa placówki umożliwia dostęp do Internetu zarówno personelowi, jak i małoletnim w czasie zajęć i poza nimi.
- 2) Sieć jest monitorowana, tak aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
- 3) Rozwiązania organizacyjne na poziomie placówki bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
- 4) Wyznacza się osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo sieci w instytucji. Do obowiązków tej osoby należą działania według poniższych procedur:
  - Zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania.
  - Aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
  - Przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.

W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o małoletnim, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje kierownictwu, które aranżuje rozmowę małoletniego z psychologiem/pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informację, że małoletni jest krzywdzony, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji. (Procedura w sytuacji podejrzenia lub ujawnienia cyberprzemocy.)
- 5) Istnieje regulamin korzystania z Internetu przez małoletnich oraz procedura określająca działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze.
- 6) W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika placówki ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez małoletnich podczas zajęć.
- 7) W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet przeprowadza z uczniami cykliczne warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
- 8) Placówka zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach, z których możliwy jest swobodny dostęp do sieci.
- 9) W placówce prowadzone są zajęcia na temat bezpieczeństwa w sieci i ochrony przed krzywdzeniem z wykorzystaniem TIK.

**ZASADY UDOSTĘPNIANIA PERSONELOWI, MAŁOLETNIM I ICH OPIEKUNOM
POLITYKI DO JEJ ZAZNAJOMIENIA I STOSOWANIA**

- 1) Wszelkie dokumenty/procedury/polityki związane z wprowadzeniem Standardów Ochrony Małoletnich są udostępniane personelowi, małoletnim i ich opiekunom na żądanie.
- 2) Dokumenty te można również znaleźć na stronie internetowej szkoły.
- 3) Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się z ww. dokumentacją po zawarciu umowy o pracę.
- 4) Rodzice/opiekunowie małoletnich zapoznawani są z ww. dokumentami każdorazowo na początku roku szkolnego.
- 5) Zapoznanie się z ww. dokumentami każda osoba potwierdza swoim podpisem.

Wzór oświadczenia

Ja niżej podpisany(-a) oświadczam, że zapoznałem(-am) się z dokumentacją wchodzącą w skład **Standardów Ochrony Małoletnich** obowiązującą w **Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Ilży** i przyjmuję ją do realizacji.

.....
(data, podpis)